

22130097

HUNGARIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
HONGROIS A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
HÚNGARO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Írjon irodalmi kommentárt az alábbiak közül az **egyikről**:

1.

Fan Kun ártatlan tekintetű, halk szavú festő volt, és évek óta élt Mi Csoung fejedelem udvarában. [...] A fejedelem különösen *A lojangi kutyavadászok álma* című képet kedvelte, nemigen akadt nap, hogy ne álljon meg előtte, s félrebillent fejjel, a tarkóját masszírozva ne bámulja sóhajtozva ezt a zavarba ejtően talányos festményt.

5 Egy álmos őszi délelőttön, amikor Fan Kun dzsunkákat* rajzolgatott, a fejedelem azt mondta neki, azért rajong annyira a művészetéért, mert nemcsak azt látja meg a festményekben, amit látni akar, hanem ennél többet is, ám hogy pontosan micsodát, azt maga sem tudja. Annyi bizonyos, hogy más ember lesz a festmények láttán, mondta tünődve. Később megpróbált visszaemlékezni, mit válaszolt a festő, de nem jutottak eszébe a barátja szavai. [...] A festő meghalt,
10 és ő illendően meggyászolta. [...] A temetés után néhány hónappal fiatal képvizsgáló érkezett az udvarba. Megnyerő modorú férfi volt, mindig mosolyogva beszélt. [...] Bírt még egy figyelemre méltó tulajdonsággal. Félték tőle a kutyák, nyüszítve lapultak a földre, ha a palota kertjében véletlenül elébe futottak. Ám erényes és bölcs magatartása révén néhány hét alatt elérte, hogy a fejedelem személyesen fogadja.

15 Borús délelőtt volt, a palota előtt elterülő téren kövér esőcseppek verték a port. Az ifjú beszédét nem mézesen hízelgő szavakkal kezdte, nyomban jövetelének a céljára tért. Azt kérte a fejedelemtől, hadd vegye szemügyre Fan Kun képeit, melyeknek híre a fejedelemség határán is túljutott, ráadásul ő hallott olyan festőkről és bölcselőkről is, akik Fan Kun képeire hivatkoznak bizonyos művészeti vitákban, holott nem is látták a képeket. Miközben beszélt, a karjait fölemelte,
20 s igen furcsán mozgatta. A fejedelemnek az volt az érzése, hogy az ifjú visszafelé fest. Az ifjú elhallgatott, és lehajtott fővel várta a választ. Mi Csoung úr ekkor azt kérdezte, mi lenne a fiatalember legfőbb célja a festmények megtekintésével, a gyönyörködés vagy a tanulás.

Az ifjú mélyen meghajolt.

– Minden igaz mondathoz tartoznia kell egy helytelen állításnak, uram. De mi van akkor, ha a
25 hazug állításhoz nem tartozik igaz állítás? Ha azt állítjuk, nincsen isten, ez nyilvánvaló hazugság. Ám hogyan élhetünk s mit tehetünk, ha egy nap arra döbbenünk, sehol sem lelhető föl ennek a hazug állításnak az igaz párja? [...]

A két férfi csöndesen fürkészte egymást, [...] engedélyt adott az ifjúnak, hogy megtekinthesse Fan Kun képeit, s ő még aznap bezárkózott az óriáspagodába, amelyben a festő legbecsesebb
30 festményeit őrizték. Napokig torokköszörülésnyi zaj sem szűrődött ki a csarnokból.

A hetedik nap délelőttjén húzódott félre a függöny. Az ifjú úgy állt a küszöbön, mintha az imént, néhány pillanattal előbb lépett volna be. Nem tűnt megviseltnek, inkább szórakozott volt. Ám e szórakozottságban ott rejtett valami kellemetlen jelleg, kemény, árokszerű vonás jelent meg a szája szögletében, s úgy tetszett, többé nem képes mosolyogni.

35 A fejedelem türelmetlenül várta az eredményt. Az ifjú bebicegett hozzá, majd alázatosan arra kérte, tekintse meg a műveket újra, de most már az ő szerény személye kíséretében, s ha a fenséges úr nem venné tolakodásnak, ő beavatná néhány fölfedezésébe is. Bizonyára elkerülte a fejedelem egyébként híresen érzékeny figyelmét néhány apróság.

40 Mi Csoung rosszat sejtett, mégis úgy követte Fan Kun műtermébe az ifjút, mint akinek a hatalmába került. Az ifjú szótlanul lépett a *Hazatérés Kunghsziembe* című festményhez, s a ködben ázó tájra mutatott. A fejedelem döbbenetben látta, hogy a lassan körbejáró ujjbegy nyomán emberi arc látványa emelkedik ki a képből. Fan Kun gyűlölettől eltorzult tekintete mintha éppen a fejedelem arcába köpte volna a megvetését. [...]

45 Újra megállt egy kép előtt, s a keze újra fölemelkedett. Fan Kun szinte az összes képébe belefestette önnön tetemét, a legszebb tájrészletekben, a Sárga folyó partjának tavaszi idilljében, a lungmeni kő kertekben a fejedelem árulóinak az arcvonásai ragyogtak, a táncosnők, kurvák, az istenek ellenségesek voltak, mindenütt rejtett romlás, árulás, halál.

50 *A lojangi kutyavadászok álma* című képen pedig magára ismert a fejedelem! Kisemmizve hevert egy bambuszrönk mellett, és kutyafeje volt. Mi Csoung remegett megrendülésében, a szemét dörzsölgette. Az ifjú részvételtel telt mozdulattal érintette meg a karját. Mélyen a nagyúr vöröslő szemébe nézett.

55 – Fogadj el egy jó tanácsot, uram – mondta olyan halkán, hogy szavai a sziklaháton végigguruló galambfészek súrlódásához voltak hasonlatosak. S mert a fejedelem még mindig önkívületben ingatta a fejét, az ifjú egészen közel hajolt az arcához, s szinte a szájába lehelte a saját lélegzetét.

– Egy művészen megbízatsz, uram, de a művében soha – suttozta. S a délelőtti fényben ragyogó csarnokban körbepillantva, mintegy mellékesen azt is megkérdezte, vajon lát-e lehetőséget a fejedelem arra, hogy *A lojangi kutyavadászok álma* című festményt a maga számára megvásárolja.

Darvasi László, *A lojangi kutyavadászok álma* (2002)

* dzsunka: kelet-ázsiai, de főképpen kínai kisebb hajó, lapos oldalfallal, elől és a farán magasra ívelt felépítménnyel

2.

Kerítés

Szögesdrótgombolyag. A nyelvedet is
fölszebi, mire mindet
letekered az oszlopokról. Ha ebből
pulóvert kellene kötni ... Ha ... Bár
5 hordani lehetne. Örültek
mindig voltak. Sőt! Akadna, aki
visszagombolyítaná, újra kötné.
Sűrűbbre. Tehát kerítés. Ha rendes
kerítést akarsz, a sövényt is
10 meg kell nyírnod ...
Nyár van. Béke van. Televízió.
Valaki fölemeli néha
a tejút végét, s int, hogy mehet.
Elmenekülni csak a mozdulatokon
15 keresztül lehet. A képernyő
sarkában van egy pont, ha oda
beversz egy szeget, emberi vér
folyik, igazi fájdalmat érzel. Ha
elengeded a képzeletedet, a kezed
20 árnyékban is jár. A történelem,
mint a kötőtű. Leesik, de ott marad ...
A dróthálót ugyanoda feszíted ki.
Úgy érzed, tüskés, pedig csak
be vagy kerítve.

Bertók László, *Deszkatavas* (1998)